

(Исток, 30.11.2009)

„Српска православна црква и њени вјерници изгубили су духовног вођу који је својим начином живота, мудрошћу и благошћу помјерио границе духовног поимања свијета, чиме је заслужио трајно поштовање.“

И наравно: „Смрт Патријарха Павла губитак је за цијели православни свијет и за све људе добре воље“.

Па поврх тога: „Клањамо се његовим сјенима.“

Овим више него куртоазним речима, у телеграму саучешћа упућеном на адресу Светог Синода Српске православне цркве, од патријарха српског опростио се Мило Ђукановић, председник Владе Црне Горе. Према свецу и тропар, рекли би искуснији. Међутим, да ли је ово било довољно? Да ли је са ових пар речи црногорска власт учинила све што је могла и морала да би се достојно опростила од верског поглавара Српске православне Цркве којој, номинално и дубље од тога, припада 70 одсто грађана Црне Горе?

О каквом трајном поштовању говори председник црногорске владе, и где је обавио то у телеграму поменуто клањање? На седници црногорске владе, на отварању фабрике мяса у Рожају или на неком другом пригодном месту? Можда у цамији? Овамо се крсте и свеће пале.

Као што је патријарх Павле, угледавши возни парк својих епископа, духовито упитао: „Шта би тек возили да се нису заветовали на сиромаштво“, и нама остаје питање: како би се према Српској православној цркви Ђукановић понашао да патријарх српски није заслужио трајно поштовање у његовим очима?

Да је Ђукановић био искрен и написао оно што стварно мисли, телеграм би био прескуп. Више би му се исплатило да је сео у авион и дошао на сахрану. А шта он стварно мисли о човеку који је оличавао Српску православну цркву може се видети у политичком програму Демократске партије социјалиста, која сматра да су Немањићи Црну Гору огњем и мачем поправославили и тако је отргли из топлог крила католичанства.

А да је лицемерје заиста широко распрострањени модел којим порок врлини изражава поштовање, показује и други телеграм упућен на исту адресу, истога дана, са потписом Светозара Маровића.

„За мене је то био свети човјек, човјек који сија мудрошћу, сија добротом, сија љубављу, и сви смо били бољи у његовој близини, и сви ћемо бити сиромашнији његовим одласком“, – каже ожалошћени Маровић.

У његовој партијској биографији стоји да је православан, а као Црногорац се изјаснио национално. Од кога национално реформисани Маровић треба да тражи одштету за „осиромашење“ којем је изложен одласком патријарха Павла? Сви смо мислили да је Маровић сиромашнији зато што је пропао Миракс, а сад одједном његов губитак добија духовне нијансе. Да ли га то што није богатији, него сиромашнији, лишава обавезе да буде бољи? А какав би тек био да није долазио у „његову близину“?

„... Лично знам да му због свега тога, из низа непосредних сусрета и разговора, дугујем неизрециву захвалност“. Захвалност коју није могао да изрази доласком на сахрану, па да све остало остане у зони неизрецивости. Јер би се тако смањила количина глупости, попут следеће: „Његов дефинитивни одлазак у вјечност оставља нас у нашој пролазности запитане а шта ми чинимо да будемо бољи.“

Ето зашто ни потпредседник црногорске владе није могао да дође у Београд, да стане у подугачки ред и да се прекрсти над одром српског партијарха. Остао је кући да размисли о томе шта он чини да би био бољи. За пар милиона.

Главом о камен, каменом о главу, тешко глави коју мучи овако дубока мисао. Ништа, потпредседниче црногорске владе, ништа се не ради на том пројекту, у вечној пролазности и запитаности. То је једини тачан одговор на телеграмско питање. А

довољно је било да се стане у ред и мало ућути, да се погне глава и пусти суза. То је тако људски и тако племенито. Могла је и да се прогласи жалост, макар један дан, не би се осрамотили пред светом, а испоштовали би и верска осећања већине становника Црне Горе. Не бисте морали Светом Синоду да шаљете оваква глупа питања. Утолико бисте већ били значајно бољи, а време које је патријарх провео са вама у „непосредном сусрету и разговору“ не би било сасвим изгубљено.

Има ту још неких који су деведесетих стајали у реду да се фотографишу са патријархом Павлом, а сада нису имали времена да постоје над његовим одром. Што је доказ да љубав и доброта могу много, али не и све. Нешто одраде и паре.

Нека се ни овога пута не љути Српство свеколико, црногорском режиму заиста је ограничен простор за деловање, па и за саучешће. Они су загледани у будућност. А будућност није весела. Рецимо, ко ће доћи на сахрану њиховом распопу, кад једнога дана оде, не на позив Свевишњег? Баш на такве мислим, добро је што нису имали снаге да својим присуством унизе испраћај патријарха Павла. У ствари, кад човек мало боље размисли, тиме су изразили поштовање – онако како једино знају. Својим оправданим одсуством. Далеко им лепа кућа.